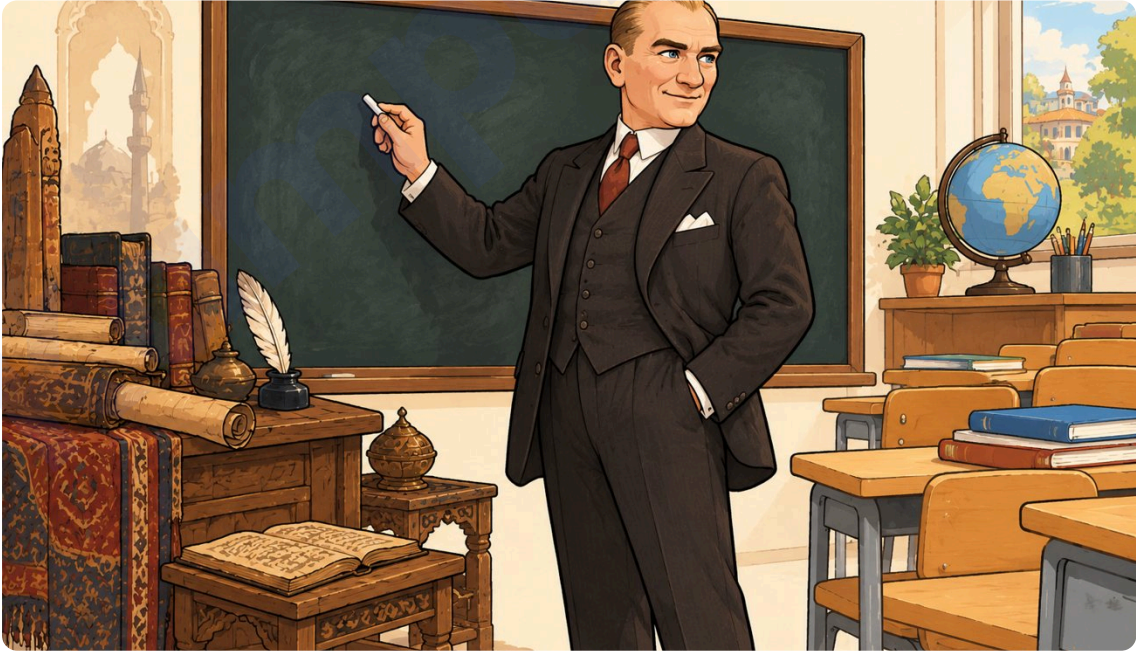

B Ö L Ü M

1

İnkılap ve Konuyla İlgili Kavramlar

1.1

İnkılap

Tanım

İnkılap, bir devletin sahip olduğu siyasi, sosyal ve askerî alanlardaki kurumlarının devlet eliyle, makul ve ölçülü metotlarla köklü bir biçimde değiştirilerek yenileştirilmesidir.

Kelime Arapça kökenlidir; "çevirmek, döndürmek" anlamındaki kalb kökünden gelir. Günümüzde çoğu zaman devrim ile eş anlamlı kullanılır.

İnkılap bir ihtiyaçtan doğar. Devletin işlemeyen, aksayan kurum ya da uygulamaları karşısında aldığı bir tecedirdir. Bu yüzden inkılap gelişmeye ve ileriye dönüktür.

Bir yeniliğin inkılap sayılabilmesi için

1

Kökten değişiklik

Yüzeysel düzeltme inkılap değildir.

2

Toplumca benimsenme

Zamanla geniş kesimler kabul etmeli.

3

Çağdaş olma

Geriye dönük değişiklik inkılap olmaz!

NOT

İnkılabın üç şartı (köklü olması, toplumca benimsenmesi, çağdaş olması) sınavlarda en çok sorulan noktadır. Geriye dönük köklü bir değişiklik ne kadar büyük olursa olsun inkılap değildir.

1.2

Devrim ve İhtilal

Devrim

Günümüzde inkılabın karşılığı olarak da kullanılan bu kelime, dar anlamda daha kontrol dışı, her zaman gönüllülüğe ve hukuki çerçeveye dayanmayan, zora dayalı bir değişimi anlatır. Bu yönüyle ihtilale yakındır ve onun yerine de kullanılabilir. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişi ifade eden Türk inkılabı, olumlu, ileriye dönük ve köklü bir değişim anlamında "Türk devrimi" olarak da adlandırılır.

İhtilal

Bir devletin siyasi yapısını, ülke kanunlarını **dikkate almaksızın** değiştirmek üzere **zor kullanılarak** yapılan geniş çaplı bir harekettir. Arapçada karışıklık, karmaşa anlamı taşıyan bir kökten gelir.

İhtilal çoğu zaman inkılapla karıştırılır, ama farklı bir anlam taşır: **inkılap** gelişmeye ve modernleşmeye yönelik bir değişikliği ifade ederken **ihtilal** mevcut düzeni ortadan kaldırmaya yöneliktir.

NOT

İhtilalin ilk aşaması **isyandır**. İsyan başarılı olursa ihtilale (devrime) dönüşür; başarısız olursa bir kalkışma, yani başarısız bir isyan olarak kalır.

1.3**İslahat (Reform)****Tanım**

Batı dillerindeki **reform** kelimesinin karşılığıdır. Sözlük anlamı ıslah etmek, düzeltmek, iyileştirmektir. Geniş anlamda reform, toplumun ihtiyaçlarına cevap vermeyen kurumları çağın ihtiyaçlarına ve şartlarına uygun olarak **yeniden düzenlemektir**.

İslahat, inkılapta olduğu gibi **kökten bir değişiklik içermez**; mevcut sistemin içinde kalarak onu düzeltmeye çalışır. Osmanlı ıslahatları da bu amaçla yapılmıştır.

NOT

Osmanlı'nın ıslahat dönemleri ve ıslahatları, Cumhuriyet'e geçiş sürecinde **Türk inkılabına zemin hazırlamış**, Türkiye Cumhuriyeti'nin alt yapısını oluşturmuştur.

1.4 Batılılaşma, Modernleşme (Çağdaşlaşma)

Batılılaşma

Batı medeniyeti Yeni Çağ'ın başlarından itibaren büyük bir atılıma geçmiş ve her alanda Doğu medeniyetlerini geride bırakmıştır. Doğu medeniyetlerinin Batı medeniyetini yakalamak için yaptıkları yenileşme hareketlerinin tümü Batılılaşma olarak kabul edilir.

Kimliğini koruyarak Batı'nın bilim ve teknolojiye yönelmek

Osmanlı'da Batılılaşma, duraklama ve gerileme dönemlerinden, yani ıslahat hareketlerinden itibaren Avrupa'yı model alma ve onlar kadar gelişmiş, güçlü bir toplum olma anlamında kullanılmıştır.

NOT

Batılılaşma bir kimlik kaybı değildir. Batılıların örf, âdet ve geleneklerini her yönüyle benimsemek, "ruhen onlar gibi olmak" anlamına gelmez; kendi kimliğini koruyarak Batı medeniyetinin unsurlarından faydalanmak demektir.

Modernleşme (Çağdaşlaşma)

İçinde bulunulan çağa uygunluk anlamına gelir; bu çağın en gelişmiş, en modern toplumlarıyla aynı düzeyde yaşamayı öngörür. Muasırlaşma olarak da ifade edilir. Batı medeniyeti çağdaş medeniyet kabul edildiği için modernleşme, Batılılaşmayla bağlantılı bir kavramdır: amaç, çağdaş medeniyet seviyesini yakalamaktır.

1.5

Kavramların Karşılaştırılması

Kavram	Nasıl yapılır?	Değişimin niteliği
İnkılap	Devlet eliyle, makul ve ölçülü (planlı) metotlarla	Köklü, ileriye dönük, çağdaş
Islahat (reform)	Mevcut sistemin içinde, düzeltme yoluyla	Köklü değil; kurumları yeniden düzenler
İhtilal	Zor kullanılarak, kanunlar dikkate alınmadan	Mevcut düzeni yıkmaya yönelik
Devrim	Çoğu zaman zora dayalı; inkılap karşılığı da kullanılır	Köklü
Batılılaşma / Modernleşme	Batı'yı model alarak, kimliği koruyarak	Çağdaş medeniyet seviyesini yakalamak

Planlı ve köklü yenileme (inkılap) · zorla yıkma (ihtilal) · sistemi bozmadan onarma (ıslahat)